

her omspurgte Bevilling kunde henføres til det Slags Bevillinger, som Justitsministeriet i Medhold af denne Bestemmelse i Grundloven kan udfærdige, fordi det ifølge Reskriptet af 10de April 1761 var tvivlsomt, om Cancelliet vilde have tilstaaet dette Monopol. Iøvrigt maa jeg med Hensyn til Sagen selv tillade mig at yttre, at det ikke sees, at der de tvende tidligere Gange, da der har været tilstaaet et saadant Privilegium, har været ført meget vidtløftige Forhandlinger om Sagen. Da Brøndanstalten oprettedes, ansaaes det af Sundhedscollegiet for at være en meget hensigtsmæssig og ønskelig Foranstaltning, og med de Betingelser og Indskrænkninger, som Sundhedscollegiet anbefalede, blev Bevillingen uden synderlig Betænkelse bevirket af det danske Cancelli, og ligeledes blev ogsaa den Fornyelse, som blev tilstaaet i 1841, igjen givet Anstalten, uden at der i denne Anledning anstilledes dybtgaaende Undersøgelser, da Sundhedscollegiet havde erklæret sig for Hensigtsmæssigheden deraf. Jeg seer derfor ikke, at der i Realiteten kan være nogen Betænkelse ved, at den attraaede Forlængelse af Privilegiet bliver tilstaaet Anbragendet. Det synes, som om denne Fabrication af Sundhedsbrøndvande har været baade særdeles hensigtsmæssig og vel besørget, saa at Publicum har fundet sig veltilfreds dermed, og Actionairerne i Anstalten have nu i den senere Tid ogsaa kunnet finde deres Regning derved, medens dette i Begyndelsen, da Anstalten bestod, nok næppe var Tilfældet. Det forekommer mig derfor, al man vilde betrygge denne Anstalts Bedbliven til Publicums Lære derved, at det hidtil tilstaaede Privilegium blev forlænget. Jeg vil just ikke sige, at Privilegiets Fornyelse bestemt fremtræder for mig som aldeles nødvendig. Men jeg har ikke heller kunnet tilbageholde den Betragtning, som af den ærede Landsstingsmand for Kjøbenhavn blev fremført, at det dog ikke er meget sandsynligt, at Andre ville finde paa at kaste sig paa denne Fabrication. I Tilfald er det meget rimeligt, at, hvor disse kunstige Sundhedsbrøndvande fabrikeres i store Quantiteter eller i stor Mængde, kunne de fabrikeres langt bedre og billigere, end hvor de kun fabrikeres i mindre Dele, og det er derfor rimeligt, at Enhver,

der attraaer disse Brøndvande, ogsaa i Fremtiden hellere vil henvende sig til den allerede i længere Tid bestaaende Anstalt, hvis Renomee er grundlagt, end henvende sig til Andre, om hvis Fabricata man dog ikke kunde vide, om de vare saa tjenlige for Sundheden, som hine. Men i den Usikkerhed, som der dog er om, hvorledes Forholdene ville stille sig, dersom Privilegiet ikke fornyes, da det dog kunde tænkes muligt, at der kunde anlægges mindre Fabriker, som kunde forfærdige netop enkelte af disse Arter af Vande, som meest bruges, og som kunde undersøge den bestaaende Fabrik, hvorved da denne maaskee kunde tabe Udbygningen til at bestaae, — i denne Usikkerhed troer jeg dog, at der ligger en Grund for at fornye Privilegiet, og, da der, som sagt, er Tvivl om, hvorvidt denne Fornyelse kan ske igennem Regeringsmagten, eller om den ikke bør gives ad den lovgivende Vej, har jeg holdt det for rettest, at de Vedkommende henvendte sig til den lovgivende Magt, for at faae dette Privilegium fornyet, og jeg har ikke troet, at det var nødvendigt fra Regeringens Side at tage Initiativet i saa Henseende, da deels Sagen i sig selv er saa simpel, og da det deels paa den anden Side synes nærmere at interessere det paa-gældende Interesseselskab end Regeringen, at Sagen bliver ordnet paa den attraaede Maade.

S. P. Hansen: Ja, jeg maa dog i Gæt og Alt slutte mig til, hvad den ærede 5te Landsstingsmand for 1ste Kreds (Ørsted) har anført i denne Sag. Det forekommer mig, at det er meget betænkeligt for det ærede Thing saaledes at gaae ind paa at vedligeholde monopoliserede Rettigheder. Jeg troer, at man i denne Sag maa skjelne vel imellem, hvad der er Privilegium, og hvad der er Monopol. At Brøndanstalten har faaet dette Privilegium, deri, forekommer det mig, maa man søge den Control, som Regeringen eller Administrationen skal vaage over, at der, navnlig med Hensyn til Sundhedsstilstanden, er tilstede. Derfor kan en saadan Næringsvei ikke være en fri Næringsvei, men kun finde Sted efter Privilegium, fordi man deri søger en Garanti for, at det Produkt, der tilvirkes, er godt og tilfredsstillende efter den Hensigt, hvori Privile-